Ч. 65 Субота 21 марта (2 цвѣтня) 1893. Рôкъ III.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Адмiнiстрацiя: улиця Чарнецкого ч. 8.

Редакцiя: ул. Францiсканьска ч. 10, двери 10.

Письма приймають ся лишь франкованѣ.

Рекламацiи неопечатанѣ вôльнѣ вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Передплата у Львовѣ въ Адмiнiстрацiи „Газеты Львôвскои“ и въ ц. к. Старостяхъ на провiнцiи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Выстава краєва а Русины.

Приготовленя до выставы краєвои у Львовѣ въ 1894 р. поступають скорымъ ходомъ на передъ; роботы въ выставовôмъ комiтетѣ и поодинокихъ секцiяхъ стоять въ повнôмъ розгарѣ и єсть надѣя, що выстава удасть ся якъ найкрасше. Край нашъ, коли не похвалить ся бодай передъ найблизшими сусѣдами, то певно не повстидає ся передъ ними. Найвысша пора, щобы и Русины взяли ся до роботы та докинули и свою цеголку до будовы, котра має принести честь и славу краєви. Не хочемо тымъ сказати або зробити Русинамъ докôръ, що нѣхто зъ нихъ не думає о выставѣ краєвôй и не лагодить ся до неи, бо знаємо, що и зъ рускои стороны роблять ся заходы, щобы не остатись по заду. А всежь таки уважаємо за вôдповѣдне порушити нинѣ сю справу, хоч бы лишь для того, щобы колись пôзнѣйше не роблено закиду, що зъ рускои стороны не пôднѣсъ ся навѣть анѣ оденъ голосъ прихильный такъ важному дѣлу и що не важивъ ся нѣхто промовити публично хоч бы кôлька слôвъ заохоты, а противно пôдносила ся не то неприхильна а навѣть ворожа аґiтацiя противъ выставы краєвои.

Зъ жалемъ, але таки мусимо отверто сказати, що нашѣ люде ще не доросли до того, щобы оцѣняти рѣчь зъ правдивого єѣ значѣня; замало ще въ насъ практичного змыслу, щобы зрозумѣти вартôсть економiчного дѣла, а за то верховодять въ насъ пристрасти полiтичнѣ, котрѣ якоюсь полудою заступають намъ очи и не дають добачити правдивои дороги, по котрôй мôгъ бы нашъ народъ поступати далеко спокôйнѣйше и певнѣйше до розвою свого добробыту. Лишь тѣ пристрасти подиктували декотрымъ голосамъ вôдозвати ся про выставу въ такôмъ дусѣ, зъ котрого пробиває ся що найменше змаганє выкликати мѣжь Русинами якусь завистъ и неохоту до тыхъ, що заняли ся дѣломъ выставы. Добре ще, що здорово мысляча часть Русинôвъ не дала ся тымъ збити зъ правдивои дороги и не послухала того неприхильного голосу.

Але злый духъ не спить и сѣє въ темнотѣ куколь мѣжь здорове зерно. Вôдъ чогожь були бы у насъ москвофiльскѣ аґiтаторы? Имъ не сподобалось, що дѣломъ краєвои выставы заняли ся Поляки и що они въ нѣмъ верховодять, тому то й выступивъ заразъ москвофiльскiй орґанъ противъ неи и ставъ доказувати, що то не буде краєва а польска выстава, а дальшими своими выводами старавъ ся заразъ кинути кôсть незгоды мѣжь Поляковъ и Русинôвъ. Не будемо тутъ розбирати тыхъ выводôвъ, бо то не варто; але застановимось надъ иншими пытанями, такъ насамперéдъ: Якiй характеръ може мати выстава? — Своимъ обємомъ такiй, на якiй предметы и на якiй простôръ она обмежає ся, а вôдтакъ такiй якъ тѣ, що дають до неи починъ. Колибъ давали до неи починъ Русины, то була бы то выстава бôльше руска, взялись до неи Поляки, то буде она бôльше польска. Изъ здорово мыслячихъ Русинôвъ нѣхто не заперечить того, що Русины числомъ своеи интеллиґенцiѣ, станомъ свого розвитку економiчного ба навѣть и нацiонального за слабѣ, щобы взяти ся за таке дѣло якъ выстава краєва. Не можна отже дивувати ся и не годить ся хоч бы лишь зъ чисто практичныхъ взглядôвъ противити ся тому, що до неи взяли ся Поляки. Можна бы що найбôльше мати жаль до нихъ за то, що не припускають до себе Русинôвъ, скоро бы то лишь була правда. Але якъ разъ то не правда. Знаємо прецѣ напевно, що якъ въ комiтетѣ такъ и въ декотрыхъ секцiяхъ выставовыхъ засѣдають Русины, а покликано до нихъ, кого можна було покликати и кого знало ся. Чияжь хиба вина, якъ не самыхъ Русинôвъ, що они вôдтягають ся вôдъ спôльнои роботы, а вôдтакъ ще й нарѣкають. Впрочôмъ, хто хоче, щобы шукано єго помочи, той повиненъ дати ся пôзнати, а коли нѣ, то зроблять безъ него.

Друге пытанє було бы: Чи можна брати полякамъ за зле, колибъ они хотѣли надати краєвôй выставѣ бôльше характеръ польскiй? — На то вôдповѣмо иншимъ пытанемъ: А якъ бы зробили Русины, колибъ они взяли ся до устроюваня выставы? Хибажь бы то можна намъ брати на зле, колибъ мы маючи можнôсть манiфестувати ся свободно лишь въ Галичинѣ стягали на выставу Русинôвъ и продукты рускои працѣ зъ тыхъ сторôнъ, де насъ хотять на силу згладити зъ свѣта? Не завидуймо ж другимъ того, чого мы самѣ бы собѣ бажали.

Наконець найважнѣйше пытанє: Чи краєва выстава може спецiяльно Русинамъ принести якiйсь хосенъ навѣть въ такôмъ случаю,

---

6)

Звычай и мода.

(Дальше).

Треба було дуже довгого часу, закимъ люде призвычаили ся до теперѣшного подѣлу часу, а хоч нинѣ маємо вже дуже докладнѣ годинники всѣлякого рода, хоч ихъ єсть вже повнѣсенько всюды, то все таки давный звычай численя часу лишивъ по собѣ слѣды ще до нинѣ, якъ то въ низу побачимо. Лекше, бачите, чоловѣки навыкнути до чого, якъ вôдъ чогось вôдвыкнути; та ще й то замѣтне, що чоловѣкови якъ и трудно вôдвыкнути вôдъ чогось дурного, такъ и ще труднѣйше навыкнути до чогось розумного. Лишь дуже поволеньки почали люде дѣлити добу на два разы по 12 годинъ. Въ Италiи лишивъ ся ще до нинѣ звычай числити годины до 24. Ажь коли почато робити годинники зъ колесцями и важками, коли придумано т. зв. волосокъ въ годинникахъ, приладъ до спинюваня и т. д., ажь тогды почали теперѣшнѣ годинники входити чимъ разъ бôльше въ уживанє. Але они були зъ разу все ще такъ дорогѣ, що лишь найбогатшѣ монастирѣ, церкви, королѣ та великѣ паны могли ихъ купувати. Тай треба було богато часу, закимъ тѣ новѣ годинники можна було такъ уладити, що на нихъ можна було зовсѣмъ спустити ся, що треба ихъ було заєдно пильнувати и разъ по разъ направляти. Ще францускiй король Кароль V (1364—1380) волѣвъ восковѣ свѣчки, якъ всѣ годинники воднѣ и пѣсковѣ або годинники зъ колѣсець. Вôнъ казавъ робити собѣ свѣчки зъ воску такъ довгѣ и грубѣ, що они горѣли якъ разъ 24 годинъ. Одна така свѣчка мусѣла заєдно горѣти въ каплици, а коли о пôвночи выгорѣла, то заразъ запалювано нову; 24 знакôвъ на свѣчцѣ означували годины, а служба мусѣла заєдно бѣгати до каплицѣ та дивити ся на свѣчку, котра година. Таке саме значѣнє мавъ давнѣйше по церквахъ т. зв. вѣчный огонь т. є. безнастанно горѣюча лямпа — бувъ то церковный годинникъ. Звычай сей задержавъ ся у насъ ще до нинѣ, хоч значѣнє єго вже давно забуло ся.

Король Кароль V. бувъ першiй, що завѣвъ у Францiи вежовѣ годинники. Вôнъ казавъ бувъ уставити на своѣмъ замку въ Парижи вежовый годинникъ, котрый бивъ годины, хоч нихто не бивъ самъ, анѣ люде въ мѣстѣ не рахували часу пôсля сего годинника. Люде може и справедливо не могли були привыкнути до нового вынаходу, бо вôнъ бувъ ще дуже недокладный. По монастиряхъ и церквахъ вызвонювано якъ и давнѣйше годины, хоч декуды були вже годинники на вежахъ. Въ Парижи мусѣли монастирѣ и церкви выдзвонювати кожду годину. Въ иншихъ мѣстахъ и по селахъ, де були церкви або монастирѣ, дзвонено лишь три разы на день: о 6-ôй годинѣ рано, коли день починавъ ся; въ полудне выдзвонювано 12-ту годину, и на вечерь о 6-ôй годинѣ. Звычай сей бувъ лишь на бôльше поступовôмъ заходѣ Европы и лишивъ ся ще до нинѣ, хоч єго чисто практичне значѣнє перемѣнилось нинѣ на обрядъ релiґiйный, котрого держить ся головно римо-католицка церковь. Пôсля сего дзвоненя реґулювало ся, якъ то ще й нинѣ дѣє ся, житє. Ажь до часу француской революцiѣ бувъ у всѣхъ цеховъ у Францiи звычай, що челядь переставала робити, скоро задзвонено на вечерню.

Якъ у многихъ иншихъ звычаяхъ та формахъ товарискихъ, такъ и въ уживаню та ношеню годинникôвъ передувала Францiя. Въ половинѣ 16-го столѣтя було вже въ Парижи тôлько годинникарѣвъ, що они творили свôй окремый цехъ. Въ тôй порѣ почали вже и выробляти всѣлякого рода годинники: столовѣ и кешенковѣ, круглѣ, чотиро-и шестигранѣ; въ видѣ яйця, кулѣ, звѣзды, мушлѣ, грушки, лилѣѣ, хреста, серця, и т. д. Знатнѣ вельможѣ и дамы почали носити годинники на ланцушкахъ доокола шиѣ або на грудехъ; дамы носили ихъ такожь въ ковткахъ. Дивити ся въ товариствѣ на годинникъ, уважало ся за неприличне, бо то значило, що чоловѣкъ нѣбы то нудить ся въ товариствѣ або не має часу якъ якiйсь купець або ремѣсникъ. Ся мнима неприличнôсть

колибъ она мала чисто польскій характеръ?— Ну, вôдповѣдь на се питанє чей такъ легка, що каждый може самъ собѣ єѣ дати, скоро лишь трошки подумає. Яка бы то й не була выстава, хто бы єѣ и не уладжувавъ, хоць бы навѣть жиды або цыганы, то для выставця все таки може она хосенъ принести, коли вже не дѣйстно матеріяльный, то бодай моральный: люде, ширшій свѣтъ довѣдають ся про него и про его выробы, а коли пощастить ся, то й зробить ще добрый интерессъ. Въ отсѣмъ — коли вже не въ чôмъ инпôмъ — лежить якъ разъ важнôсть выставы для Русинôвъ. Дехто робить стараня, щобы Русины зарепрезентували ся навѣть на свѣтовôй выставѣ въ Чікаґо, хоць можна на певно сказати, що они тамъ згублять ся, а коли нѣ, то все таки не конче великій хосенъ буде зъ того. Длячогожь бы не заманіфестувати ся Русинамъ тутъ въ краю спôльно зъ Поляками, тымъ бôльше що й Поляки тому бы були радѣ. Выстава надає якъ разъ найлѣпшу нагоду до взаимного зближеня ся и зъ неи повинни Русины якъ разъ найбôльше длятого користати, а не держати ся зъ далека. Се якъ разъ бувъ бы фактъ найбôльшои для насъ ваги. Крôмъ того могли бы мы все таки де чимъ и похвалити ся на выставѣ. Томужь не вôдтягаймо ся вôдъ неи. Знаємо, що декотрѣ товариства рускѣ и поодинокѣ люде лагодять ся вже до выставы. Треба лишь, щобы змаганя и заходы въ тôй справѣ стали ширшѣ, вели ся енерґічнѣйше и рухливѣйше, а певно выйде зъ того хосенъ. На тѣ голосы, котрыхъ цѣлею есть ширити лишь роздоръ и якъ найбôльше шкодити Русинамъ, не треба оглядати ся.

Конференція директорôвъ школъ середныхъ.

(Конецъ).

На засѣданю дня 29 марта с. р., нараджувано ся надъ справою: „Якъ треба кандидатôвъ учительского стану, именованыхъ заступниками учителѣвъ, вводити въ обовязки и учительску практику?"

Справоздавцѣ дир. Фр. Прухницкій и дръ Левъ Кульчицкій, подали у своихъ основно оброблєныхъ справозданяхъ рады, якъ треба вводити новоименованыхъ заступникôвъ въ учительскій фахъ и поставили кôлька засадъ, надъ котрыми повстала широка нарада. Зборы прийшли до пересвѣдченя, що доки не повстане институція практичного образованя учителѣвъ, и доки буде бракувати испытованыхъ кандидатôвъ учительскихъ, треба до працѣ надъ образованємъ учительскихъ кандидатôвъ крôмъ директора, брати и старшихъ професорôвъ; треба увôльнити директорôвъ вôдъ працѣ адміністраційнои и канцелярійнои, додаючи имъ до помочи одного учителя; треба вже на четвертôмъ курсѣ университету урядити для учительскихъ кандидатôвъ свобôдни госпітаціѣ въ ґімназіяхъ, або реальныхъ школахъ, а вкôнци установити на львôвскôмъ университетѣ катедру педаґоґіѣ и дидактики.

Вôдтакъ дир. Ґерстманъ подавъ до вѣдомости зборôвъ засады новыхъ плянôвъ науки для народныхъ школъ, а особливо обговоривъ справу приготовленя ученикôвъ до середнои школы — а то зъ огляду на нову орґанізацію школъ.

По тôмъ слѣдувавъ рефератъ инспектора дра Ґерстмана о управильненю вôдносинъ домашного надзору до школы. На пôдставѣ справозданъ директорôвъ и учительскихъ зборôвъ на знаный квестіонарь кр. Рады школьнои — описавъ справоздавець докладно вôдносины, середъ котрыхъ выховує ся молодѣжь середныхъ школъ въ поодинокихъ мѣсцевостяхъ, де суть середнѣ школы и подавъ способы, котрѣ могли бы причинити ся до поправы истнуючого стану тои справы и дати через то змогу школѣ сповнити свою задачу выховувати.

Зъ нарады надъ тою справою вийшло, що цѣла суспôльнôсть повинна застановити ся надъ тымъ. Въ обходѣ зъ молодѣжею треба старати ся пôднести єѣ и ублагороднити, треба завести концесіонованє и контролю станцій вôдповѣдно до мѣсцевыхъ вôдносинъ. Треба закладати интернаты и по змозѣ на тую цѣль обертати стипендіѣ. Крôмъ того высказали зборы пересвѣдченє, що умундурованє ученикôвъ въ интересѣ выхованя есть дуже потрѣбнє и треба старати ся о установу лѣкарѣвъ школьныхъ и о побôльшенє фонду на школьнѣ бібліотеки у меншихъ мѣстахъ.

На тôмъ закôнчили ся нарады. Замыкаючи конференцію, предсѣдатель подякувавъ директорамъ за живу участь въ нарадахъ и запевнивъ ихъ, що зъ высказаныхъ на конференціи гадокъ скористає Рада школьна при нагодѣ, або подасть вôдповѣднѣ внесеня Міністерству просвѣты.

Дир. Бесядзкій подякувавъ именемъ всѣхъ директорôвъ кр. Радѣ шк. за скликанє тои першои конференціѣ, а предсѣдателеви за труды.

(У вчерашнôмъ справозданю найшлась похибка, котру треба поправити. Конференція высказала думку, що науку альґебры въ низшихъ клясахъ треба зробити простѣйшою, а не опустити).

Допись.

Зъ Микулинець.

(Зборы струсôвско-микулинецкого вôддѣлу гал. Товариства для огороднцтва и пчôльництва).

Дня 25 с. м. о 5 год. по полудни вôдбули члены сполученого гал. Товариства для огородництва и пчôльництва, належачѣ до струсôвско-микулинецкого вôддѣлу, свое зôбранє въ будынку школьнôмъ въ Микулинцяхъ.

Предсѣдатель вôддѣлу, п. А. Рыбачекъ, вôдкрывши засѣданє запримѣтивъ витаючи зôбраныхъ, що причиною не такъ численного якъ звычайно зôбраня есть мабуть велика непогода, котрои, скликуючи передъ двома тыжднями зôбранє, годѣ було предвидѣти. Вкôнци запросивъ секретаря п. О. Солтыса до вôдчитаня протоколу зъ попередного засѣданя, котрый зôбранѣ безъ замѣтôвъ приймили. Потôмъ здававъ предсѣдатель справу зъ дѣланъ Выдѣлу и стану касы, котрый представивъ ся въ сихъ позиціяхъ; приходôвъ було 23 зр. 50 кр., а розходôвъ 15 зр. 76 кр., решту 7 зр. 74 кр. готôвкою и книжочку щадничу на 54 зр. пронотовано на рôкъ текучій. По выслуханю справозданя выбрали зôбранѣ пп. Кессельрінґа и Фуртака до комісіѣ контрольнои, котра перевела шконтро касы и на пôдставѣ того дано Зарядови абсолюторію.

Зъ порядку дневного наступивъ вôдчитъ п. О. Солтыса: „О роботѣ въ пасѣцѣ, въ городѣ и садѣ въ мѣсяци цвѣтни." По вôдчитаню его розвинула ся оживлена дискусія, въ котрôй забирали голосъ пп. С. Абрагамовскій, Мартиневичъ, Коцюрка, Бутыньскій и предсѣдатель. Дальше наступивъ вôдбôръ вкладокъ и зôбрано 2 зр. 50 кр. Позаякъ важнѣйшихъ внесенъ не було, замкнувъ предсѣдатель засѣданє, подякувавши зôбранымъ за участь роздавъ помежи присутныхъ по книжцѣ, по 2 краснѣ щепы и по 3 досыть великѣ деревця каштановѣ. Слѣдуюче зôбранє членôвъ нашого вôддѣлу Тов. вôдбуде ся дня 4-го цвѣтня с. р. въ Струсовѣ, на котре можна сподѣвати ся численного збору якъ членôвъ, такъ и гостей, котрыхъ тѣ галузи господарки обходять. — *А. Рыбачекъ*, предсѣдатель; *О. Солтысъ*, секретарь.

спонукала була годинникарѣвъ выробляти годинники зъ грубыми всказôвками и зъ выстаючими числами годинъ, такъ, щобы ихъ можна було легко намацяти пальцями и розпôзнати, котра година, не вынимаючи годинника.

Якъ день такъ и рôкъ не всюды однаково розпочинавъ ся. Вôдъ 1567 р. принято н. пр. у Франціи загально, що рôкъ має розпочинати ся зъ днемъ 1 сѣчня, але то удало ся королеви Каролеви IX завести ажь по кôлькалѣтнôй борбѣ зъ француским парляментомъ. Ажь до тои поры розпочинавъ ся рôкъ вôдъ великодныхъ святъ.

Яка то трудна борба зъ принятыми разъ звычаями, и якъ то не легко людемъ накинути зъ горы хоць бы й щось добре, найлѣпшимъ доказомъ та реформа, до якои забралась була француска революція. Звѣстно загально, що десяточна система въ численю есть найдогôднѣйша и найлѣпша. Отже ту систему хотѣли Французы завести въ часахъ першои революціѣ у всякôмъ численю. Мѣры и ваги, грошѣ, подѣлъ часу, все то мало обчисляти ся пôсля однаковои, десяточнои системы. Постановлено отже, що зъ днемъ 22 вересня 1792 має ся часъ такъ числити: день має десять годинъ; кожда година дѣлить ся на десять частей, а кожда така часть знову на сто частей; тыждень має десять днѣвъ. Мѣсяцямъ понадавано новѣ назвы и постановлено, що лѣта будуть числити ся не вôдъ Рождества Христового, але вôдъ дня 22 вересня 1792 р. Вôдъ тои поры числено часъ на новый ладъ ажь до 1806 р.; вôдтакъ давный звычай перемôгъ реформу, а зъ неи осталась лишь десяточна система въ мѣрахъ и вагахъ, котра показала ся дѣйстно практичною и розширила ся теперь майже по всѣй Европѣ.

Перейдѣмъ же теперь до иншого звычаю, котрый насъ вже дуже зближає до моды, — до звычаю плеканя тѣла. Рѣчь звѣстна загально, що люде, стоячѣ на дуже низькôмъ степени цивілізаціѣ, зовсѣмъ не журять ся своимъ тѣломъ и чистота у нихъ то рѣчь якась неприродна. Справедливо сказавъ хтось, що степень цивілізаціѣ якогось народу можна осудити пôсля того, кôлько мыла зуживає той народъ. Стародавнѣ народы, якъ Греки и Римляне дуже дбали о свое тѣло; въ часахъ, коли они стояли на найвысшôмъ степени тогочасной цивілізаціѣ, стояло и плеканє тѣла на найвысшôмъ степени, такъ, що могло то и мусѣло такъ выглядати, якъ колибъ тѣ люде жили лишь для свого тѣла. Не дивниця отже, що коли вѣра Христова почала сильно ширити ся, то зъ нею росла и реакція противъ поганьского звычаю догоджуваня тѣлу. Многѣ Христіяне уважали грѣхомъ брати собѣ за взорець поганъ и дѣлали длятого зовсѣмъ противно, черезъ що попадали въ другу крайнôсть. Старшѣ монахи чина Бенедиктинôвъ мыли ся лишь разъ на тыждень въ суботу, а подобный звычай бувъ и въ народѣ. Ажь хрестоноснѣ походы занесли изъ Всходу знову звычай частѣйшого умываня ся и купелѣвъ. Въ Италіи, Франціи и Нѣмеччинѣ пôшовъ зъ того часу звычай заводити по мѣстахъ лазнѣ и купелѣ. Въ 16 столѣтю стали були лазнѣ знову рѣдшѣ, бо при нихъ були заведенѣ домы розпусты, а католицке духовеньство почало задля того противъ нихъ выступати. Але звычай обмываня ся хоць бы лишь дома, все таки не ставъ бувъ частѣйшій. У Франціи, н. пр. ще за француской революціѣ, не розширивъ ся бувъ звычай умываня ся. Навѣть люде зъ высшого стану вдоволяли ся тымъ, що зъ рана обтирали ся ручникомъ або якимъ полотенцемъ, котре мачало ся у воду, въ котрôй розпущено було передъ тымъ трохи пахощѣвъ.

Стародавнѣ народы, якъ Греки и Римляне, клали велику вагу на хороше причѣсуванє волося и на красну одѣжь, а мужчины рѣдко носили довге волосє. Въ середно-вѣчныхъ часахъ уважало ся довге волосє ознакою свободы, а коротко стриженє ознакою пôдданьства. Звычай причѣсуваня волося змѣнявъ ся вôдъ найдавнѣйшихъ часôвъ що разъ инакше, а мода має ще до нынѣ свôй вплывъ на волосє. Спосôбъ ношеня и причѣсуваня волося може навѣть уважати ся за характеристику цѣлыхъ племенъ и народôвъ. Хинцѣ н. пр. голять голову, лишь на самôмъ чубку лишають волосє и сплѣтають єго въ косу. Подôбно и Славяне пôдголювали волосє, лишаючи єго лишь на чубку, зъ вôдки оно спадало на цѣлу голову;

Переглядъ політичный.

Розпорядженемъ міністерства заказано уживати на ярмаркахъ и при дрôбнôй продажи т. зв. скорои ваги.

Зъ днемъ 1 мая мае настати реорганізація краевои обороны. Штабъ полковый буде збôльшеный о одного поручника, офіцира провіянтового и вôдповѣдного числа пôдофіцировъ маніпуляційныхъ. Кадры баталіонôвъ пѣхоты будуть складати ся зъ 9 офіцировъ и 112 вояковъ и будуть подѣлені на 4 компаніи по 2 офіцировъ и 28 вояковъ. Кôннота буде складати ся зъ 12 офіцировъ, 100 вояковъ и 91 коней.

Diritto доносить, що болгарскій президентъ міністрôвъ Стамболовъ вôднѣсъ ся до италіяньского правительства зъ просьбою, щобы они строго пильнували зелѣзницѣ, котрою мае ѣхати кн. Фердинандъ до Віяреджджо на свое вѣнчане, бо есть обава, що его хотять убити. Правительство обѣцяло такъ зробити.

Новинки.

Львôвъ дня 1 цвѣтня.

— **Конкурсы.** Окружна Рада шкôльна въ Коломыи оголошуе конкурсъ на посады учительскі: въ Березовѣ горѣшнôмъ, Гвôздци, Березовѣ долѣшнôмъ, Черемховѣ, Годахъ, Гвôздци малôмъ, Ключевѣ великôмъ, Кійданцяхъ, Молодятинѣ, Рунґурахъ, Сорокахъ, Виноградѣ и на посады молодшихъ учителѣвъ въ Березовѣ долѣшнôмъ и Печенѣжинѣ. Подання треба вносити до кôнця цвѣтня. — Окружна Рада шкôльна въ Збаражи розписуе конкурсъ на посады учителѣвъ: въ Залужи, Палчинцяхъ, Воробѣевцѣ, Терпилôвцѣ, Гнилицяхъ великихъ, Козярахъ, Лубянкахъ вышныхъ и нижныхъ, Ловôвцѣ, Скорикахъ, Шилахъ, Старôмъ Збаражи та на посады молодшихъ учителѣвъ въ Залужи, Стрыѣвцѣ и Токахъ. Подання треба вносити до 6 тыжднѣвъ вôдъ дня оголошеня конкурсу.

— **Нові гроші.** Мабуть длятого, що есть великій бракъ дрôбныхъ грошей, пущено вже въ курсъ нові дрôбні гроші бронзові, звані по руски сотиками а по нѣмецки гелерами. Головна каса у Львовѣ выдае вже сотики, штука по одному и два сотики разомъ. Зъ нинѣшнымъ днемъ зачинають отже курсувати сотики, а теперѣшні мѣдяні чотири крейцарѣ, т. зв. ґалаґаны будуть стягнені. Вартôсть новыхъ сотикôвъ есть така: 1 сотикъ значить пôвъ крейцара теперѣшного; 2 сотики значить теперѣшный крейцаръ.

— **Зъ салѣ судовои.** Въ ночи зъ 19 на 20 падолиста 1892 р. згорѣли въ Островѣ всѣ будынки господарскі Гоха, хата Цѣленкевича и вдовы Андресовои. О пôдпалене пôдозрѣвали сусѣды Цѣленкевича, котрого минувшôсть не зовсѣмъ чиста, бо на совѣсти мае вôнъ и безбожнôсть и крадѣжь и ще тамъ якісь лихі вчинки. Казали, що вôнъ пôдложивъ огонь тому, щобы дôстати асекурацію за хату. А треба знати, що вôнъ обезпечивъ свою хату на 440 зр., хочь она й половину не була варта. Судъ львôвскій не мôгъ ему доказати вину и тому увôльнивъ его.

— **П. Александеръ Мышуга,** звѣстный нашъ артистъ спѣвакъ, одержавъ пропозицію зъ Лондона, щобы удавъ ся тамъ на теперѣшный сезонъ весняный. Сезонъ весняный есть въ Лондонѣ головнымъ сезономъ оперовымъ.

— **Крадѣжь значкôвъ почтовыхъ.** Немила пригода лучила ся одному львôвскому шинкареви Шнебавмови, котрый заразомъ мае и трафіку. Оногды рано приходить до него якійсь панъ и хоче купити значкôвъ почтовыхъ по 3 кр. Жидъ оглянувъ пана добре, порадивъ ся щось у жѣнки, ще разъ оглянувъ купуючого, у котрого було добродушне лице, и дае ему три марки по 3 кр. Тѣ марки чогось не подобали ся панови, вôнъ посперечавъ ся троха зъ жидомъ, а далѣ выйшовъ и за хвилю вернувъ зъ инспекторомъ комісаряту и зъ поліціянтами. Инспекторъ забравъ всѣ значки почтові въ трафіцѣ, а Шнебавмъ тôлько проклинавъ тихо того пана и комісію, бо за кôлька значкôвъ готовъ стратити и трафіку и концесію на шинокъ, а то для того, бо всѣ сконфіскованѣ у него значки були вже вôдлѣплені вôдъ листôвъ. Очевидно злодѣѣ выкрадали листы зô скринокъ, вôдлѣплювали значки и продавали ихъ Шнебавмови, а той на тôмъ мавъ зыскъ, поки не трафило ся ему таке нещасте.

— **Фоноґрафъ.** До Львова приѣхавъ репрезентантъ товариства для розповсюднюваня фоноґрафôвъ Едісона, п. Коссовскій и буде вôдъ понедѣлка (гляди анонсъ) давати представленя въ готели Европейскôмъ и вôдповѣдні поясненя до того. Фоноґрафъ есть то приладъ, котрый ловить слова людскои бесѣды а вôдтакъ самъ такъ говорить и такимъ голосомъ, якъ той чоловѣкъ, котрого слова и голосъ фоноґрафъ зловивъ. Фоноґрафъ зловивши разъ чіись слова може навѣть и по смерти того чоловѣка промовити его власнымъ голосомъ. Можна сподѣвати ся, що публика возьме велику участь въ сихъ цѣкавыхъ представленяхъ.

— **Нагла смерть.** Въ Микулинцяхъ ставъ ся дня 24 с. м. досыть сумный выпадокъ. Господарь досыть заможный, И. Пиндусъ зъ Настасова прибувъ бувъ въ справѣ якôйсь до тутешного суду, а выйшовши около 11 год. передъ полуднемъ, вступивъ въ мѣстѣ передъ выѣздомъ на пиво. Покрѣпивши ся сѣвъ на фѣру и поѣхавъ до дому. Однакъ за кôлька хвиль за мѣстомъ нагло померъ и вôзникъ вернувъ зъ нимъ назадъ до мѣста до доктора, котрый тôлько сконстатувавъ, що уже не ма ратунку. Небôщикъ терпѣвъ часто на бите серця, що повтаряло ся все по якôмсь сильнѣйшôмъ зворушеню.

— **Убійство.** Въ Раранчи на Буковинѣ найдено въ ровѣ придорожнôмъ надгнилого трупа селянина Янка Штенцера. Показало ся, що ще въ грудни м. р. убила его власна жѣнка и тѣло сховала въ ровѣ пôдъ снѣгомъ. Убійницю арештовано.

— **Незвычайні самоубійства** стали ся сими днями у Вѣдни. Якась служниця, на прôзвище Глявікъ, хотѣла вôдобрати собѣ жите и вдарила ся насампередъ обухомъ вôдъ сокиры по чолѣ такъ, що збила собѣ шкôру зъ чола ажь до кости такъ широко, якъ обухъ вôдъ сокиры. Коли то не помогло, то пôдрѣзала собѣ горло кухоннымъ ножемъ, а наконець розрѣзала собѣ ще и руку зъ верха на три центіметры широко, и ажь тогды зôмлѣла и упала на землю. Нещаслива наважила ся на свое жите въ приступѣ божевôльности — Якійсь піякъ знову, на прôзвище Пшігода, упивши ся насампередъ наливъ собѣ до чарки солянои кислоты (сильнои отруѣ) и пожелавши всѣмъ присутнымъ доброго здоровля выпивъ еѣ, наслѣдкомъ чого попаривъ собѣ внутренности и попомеръ.

— **Вôдъ п. Якова Скульского** одержали мы слѣдуюче письмо зъ просьбою о умѣщене: „Маю честь подати до загальнои вѣдомости, що свѣтла Дирекція товариства „Днѣстеръ“ именувала мене своимъ аґентомъ на Лисôвцѣ и охрестнôсть въ судовôмъ повѣтѣ Тлусте. Поручаючи ся ласкавымъ взглядамъ П. Т. Публики, заявляю, що есьмь готовъ служити въ справахъ обезпеченя кождого часу и удѣлити всякихъ поясненъ. — *Якôвъ Скульскій*, аґентъ „Днѣстра“ въ Лисôвцяхъ (на фôльварку коло Лисовець) почта Тлусте.

Господарство, промыслъ и торговля

— **Станъ воздуха** за минувшу добу числячи вôдъ 12 год. въ полуд. дня 31 м. м. до 12 год. въ полудне дня 1 цвѣтня: середна теплота була + 4·7° Ц., найвысша + 10·4° Ц. (вчера по полудни), найнизша — 0·4° Ц. нинѣ въ ночи. Барометеръ иде въ гору (767). Вѣтеръ буде полудневый слабый, теплота пôднесе ся до + 6·0° Ц., небо буде переважно захмарене; погода.

— **Цѣна збôжа у Львовѣ** дня 31 с. м.; пшениця 7·50 до 8·—; жито 6·— до 6·25; ячмѣнь 5·— до 5·25; овесъ 5·25 до 5·75; рѣпакъ 11·25 до 11·75; горохъ 6·25 до 9·50; вика 4·75 до 5·25; насѣне льняне 11·— до 11·50; бôбъ —·— до —·—, бобикъ —·— до —·—; гречка —·— до —·—; конюшина червона 68·— до 75·—; бѣла 75·— до 90·—; шведска —·— до —·—; кминокъ 22·— до 24·—; анижь 38·— до 39·—; кукурудза стара —·— до —·—; нова —·— до —·—; хмѣль —·— до —·—; спірітусъ готовый 12·— до 13·—.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 1 цвѣтня. Краевый инспекторъ Ст. Ольшевскій одержавъ при нагодѣ перенесеня его въ станъ спочинку ордеръ зелѣзнои короны III клясы.

Петербурґъ 1 цвѣтня. Царска пара приѣхала до Севастополя, а королева Наталія до Ялты.

Пресбурґъ 1 цвѣтня. Проба зъ матеріею неперепускаючою куль, вынахôдъ бувшого директора тутешнои фабрики джути, Силяндера, выпала свѣтло.

зъ вôдти то й назва „чубатыхъ Славянъ“. Декотрі суданьскі племена пôдчѣсують волосе въ гору, щобы оно творило великій чубъ, а що оно не хоче само такъ держати ся, то замѣсть звѣстнои у насъ угорскои масти до вусôвъ, уживають—коровячого лайна. Москалѣ розчѣсують волосе по серединѣ, спускаючи его по обохъ бокахъ головы, бо думають, що то Исусъ Христосъ такъ чесавъ ся; у нихъ способъ чесаня и ношене бороды, войшли навѣть въ обрядъ религійный.

Протестантскі пасторы, особливо старші, котрі мають вже сиве волосе, люблять пôдчѣсувати его зъ обохъ боковъ надъ чоломъ въ гору, щобы оно выглядало такъ, якъ то зарево надъ головою Мойсея, зъ котрымъ его звычайно малюють. Православні священики въ Россіи заплѣтають свое довге волосе зъ обохъ боковъ головы въ косы, котрі звывають въ колѣсцѣ, мабуть длятого, щобы волосе не лѣзло имъ до очей. Треба видѣти такого священика зъ довгимъ часто розпатланымъ волосемъ и зъ тыми колѣсцями коло ушей, нерозплѣтаными нераз и кôлька недѣль, щобы мати понятє, якъ то выглядае. Молодші духовні россійскі встыдають ся вже того звычаю и чешуть ся пôсля моды.

За далеко бы то насъ завело, колибъ мы хотѣли ширше на сей тематъ писати; могла бы зъ того выйти цѣла исторія волося, особливо колибъ мы хотѣли писати о звычаю ношеня и причѣсуваня волося у женщинъ. Длятого лишимо, сей тематъ, але бодай коротенько мусимо згадати ще про перуку, котра колись надавала тонъ цѣлôй Европѣ. Перука войшла въ звычай, або скажѣмъ вже въ моду черезъ французского короля Людвика XIII (1610—1643). Той король ставъ бувъ вже въ трицятôмъ роцѣ житя зовсѣмъ лисый и длятого вкрывавъ голову перукою. За симъ звычаемъ пôшла була заразъ вся шляхта и всѣ мужчины стали носити перуки, хочь мали власне волосе. За Людвика XIV стала мода ношеня пудрованои (посыпуванои пудромъ, мукою зъ рижу) перуки такъ загальною, що сей король, хочь бувъ противный тому, мусѣвъ обголити собѣ голову, а наложити перуку. До сего часу бувъ звычай, що люде навѣть въ хатѣ сидѣли зъ накрытыми головами, въ шапкахъ, и здоймали шапку лишь тогды, коли треба було когось повитати: колижь настала перука, то вже не треба було шапки, мужчины навыкли сидѣти въ хатѣ безъ шапокъ и сей звычай лишивъ ся и доси на заходѣ, хочь декуды, особливо въ Нѣмеччинѣ задержавъ ся ще звычай не лишь сидѣти у хатѣ въ шапцѣ, але навѣть и спати въ нѣй. Зъ вôдти то пôшла назва „шляфмица“ або шапка до спаня. Въ 1757 р. було ажь 45 рôжныхъ родôвъ перукъ, зъ котрыхъ кожда мала свою окрему назву.

(Дальше буде.)

За редакцію вôдповѣдае Адамъ Креховецкій.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.